

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ МОРЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

 ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан Факультету економіки і екології моря
Вячеслав ІВАТА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Гроші і кредит

MONEY AND CREDIT

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

тип дисципліни: обов'язкова

мова викладання: українська

Миколаїв - 2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Гроші і кредит» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування».

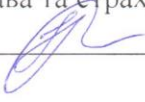
«02» 06 2026 року. – 21 с.

Розробник: Рудь І.Ю., доцентка кафедри фінансів і бухгалтерського обліку, канд. екон. наук.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Гроші і кредит» узгоджено з гарантом освітньої програми:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

к.е.н., доцентка

 Інна РУДЬ

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Гроші і кредит» розглянуто на засіданні кафедри фінансів і бухгалтерського обліку

Протокол № 6 від «04» 06 2026 р.

В.о. зав. кафедри к.е.н., доцентка

 Наталія ДАНИК

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Гроші і кредит» розглянуто методичною радою Факультету економіки та екології моря

Протокол № 6 від «12» 06 2026 р.

Голова, к.е.н., доцент

 Вячеслав ІВАТА

© НУК, 2026 рік

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування	15
7. Форми поточного та підсумкового контролю	15
8. Критерії оцінювання результатів навчання	16
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	18
10. Рекомендовані джерела інформації	18
11. Додатки	20

ВСТУП

Анотація

Програма дисципліни «Гроші та кредит» призначена для здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право».

В межах курсу здобувачі вищої освіти ознайомляться із сутністю, функціями грошей і кредиту; механізмом функціонування грошової системи в ринковій економіці; засвоять закономірності функціонування грошового ринку, валютного ринку і валютної системи.

Курс спрямований на формування у бакалаврів компетентностей у сфері фінансів, банківської справи та страхування. Студенти оволодіють знаннями щодо розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури, впливу грошей на перебіг макроекономічних процесів, важелів впливу на динаміку економічного циклу, управління грошово-кредитною системою.

Ключові слова: гроші, кредит, грошовий ринок, фінанси, банківська та валютна системи

Abstract

The program of the discipline "Money and Credit" is intended for applicants of the first (bachelor's) level of higher education who study under the educational program "Finance, Banking and Insurance" specialty D 2 Finance, banking, insurance and stock market field of knowledge D Business, administration and law.

Within the course, students of higher education will get acquainted with the essence and functions of money and credit; the mechanism of functioning of the monetary system in the market economy; learn the regularities of the functioning of the money market, the currency market and the currency system.

The course is aimed at forming bachelors' competencies in the field of finance, banking and insurance. Students acquire knowledge about understanding the peculiarities of the functioning of modern world and national financial systems and their structure, the influence of money on the course of macroeconomic processes, levers of influence on the dynamics of the economic cycle, and management of the monetary and credit system.

Keywords: money, credit, money market, finance, banking and currency systems

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень	Лекції	
		15	4
		Практичні, семінарські	
		15	4
		Самостійна робота	
		60	82
		Вид контролю: екзамен	
Форма контролю: комбінована			

2. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Гроші і кредит» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких **компетентностей**:

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК12. Здатність використовувати базові знання і практичні навички в сфері міжнародних фінансових розрахунків.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є знання з дисциплін: «Фінанси», «Макро та мікроекономіка».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

ПР25. Використовувати методи міжнародних фінансових розрахунків у фінансовій діяльності підприємств.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Гроші та грошовий обіг. Грошово-кредитна політика

Тема 1. Сутність і функції грошей. Роль грошей у ринковій економіці. [9, с. 7-28], [11, с. 6-12], [12, с. 16-36]

Походження грошей. Суть грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Функції грошей. Гроші як інструмент регулювання економіки.

- поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва;
- теорія виникнення грошей;
- гроші як форма прояву суспільних відносин;
- функції грошей та їх еволюція;
- економічна сутність грошей;
- гроші як гроші, гроші як капітал;
- форми та види грошей;
- еволюція ролі грошей в економіці України.

Вплив грошей на економічні і соціальні процеси. Гроші як інструмент регулювання економіки.

- якісні і кількісні аспекти впливу;
- грошове середовище та його вплив на економіку;
- вплив зміни кількості грошей на макро- та мікроекономічні процеси.
- вплив кількісних параметрів грошей на економіку на коротко- та довгострокових інтервалах;
- роль грошей як засобу обліку праці;
- нагромадження та перелив капіталу;
- еволюція ролі грошей у економіці України.

Тема 2. Теорія грошей. [9, с. 241-259], [11, с. 14-26], [12, с. 190-200]

Класична кількісна теорія грошей. Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей. Сучасний монетаризм.

- основні постулати теорії;
- економічні причини появи;
- еволюція постулатів кількісної теорії;
- відмінності у поглядах на гроші послідовників кількісної та трудової теорії грошей
- теорія Фішера;
- Кембриджська версія;
- Кейнсіанська теорія;
- інфляційні наслідки реалізації кейнсіанської концепції.
- монетаризм як альтернативний напрямок кількісної теорії;
- вклад М.Фрідмана у розвиток неокласичного варіанту кількісної теорії грошей;
- кейнсіансько-неокласичний синтез грошово-кредитної політики в сучасних умовах.

Тема 3. Грошовий обіг і грошові потоки. [9, с. 31-84], [11, с. 29-34], [12, с. 40-58]

Поняття грошового обігу як процесу руху грошей. Грошові потоки.

- поняття грошового обігу;
- суб'єкти грошового обороту;
- ринки грошового обороту;
- економічна основа та схема грошового обороту;

- характеристика основних видів грошових потоків;
- маса грошей її склад та фактори;
- грошові агрегати;
- закони кількості обігу грошей;
- механізм поповнення маси грошей в обороті;
- сучасні засоби платежу.

Тема 4. Грошовий ринок. [9, с. 90-101], [11, с. 39-44], [12, с. 72-94]

Особливості грошового ринку. Економічна структура грошового ринку. Графічна модель грошового ринку.

- суть грошового ринку;
- гроші як об'єкт купівлі-продажу;
- інституційна модель грошового ринку;
- суб'єкти грошового ринку;
- ринок грошей і ринок капіталів;
- попит на гроші, суть та форми прояву;
- фактори, що впливають на попит на гроші;
- пропозиція грошей, суть та механізм формування;
- рівновага на грошовому ринку;
- фактори, що визначають рівновагу грошового ринку;
- особливості та стадії розвитку сучасного грошового ринку.

Тема 5. Грошові системи. [9, с. 112-137], [11, с. 48-53], [12, с. 107-119]

Основні типи грошових систем, їх еволюція.

- елементи грошової системи;
- основні типи грошових систем, їх еволюція;
- фінансово-бюджетна і грошово-кредитна політика;
- створення і розвиток грошової системи України.

Тема 6. Інфляція та грошові реформи. [9, с. 112-137], [11, с. 55-72]

Суть, форми прояву, причини та наслідки інфляції. Грошові реформи

- суть інфляції;
- форми прояву інфляції;
- причини та наслідки;
- інфляція та її вплив на економіку;
- особливості інфляційного процесу в Україні.
- поняття, цілі та види грошових реформ;
- стабілізація грошей, як основна мета реформи;
- особливості проведення грошової реформи в Україні.

Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика. [9, с. 195-226]

Формування пропозиції грошей. Грошово-кредитна політика та її інструменти.

- сутність пропозиції грошей;
- пропозиція грошей на макро- та мікрорівнях;
- чинники що обумовлюють розмір пропозиції грошей;
- грошовий мультиплікатор;
- графічне зображення пропозиції грошей.
- класифікація інструментів грошово-кредитної політики;
- регулювання облікової ставки;
- резервні вимоги і особливості їх застосування;
- розвиток операцій на відкритому ринку;

- політика рефінансування.

Змістовий модуль 2. Кредит у ринковій економіці

Тема 1. Сутність і функції кредиту. [10, с. 7-13], [11, с. 130-135], [12, с. 205-231]

Загальні передумови формування кредитних відносин. Суть кредиту та його структура. Економічна основа кредиту.

- необхідність кредиту;
 - методи перерозподілу коштів;
 - економічні чинники розвитку кредиту;
 - кредит як форма руху вартості;
 - кредит як форма суспільних відносин;
 - еволюція кредиту;
 - позичковий капітал та кредит.
 - економічна основа кредиту;
 - об'єкти та суб'єкти кредитних відносин;
 - економічні межі кредиту;
 - стадії та закономірності руху кредиту;
 - функції та закони кредиту;
- зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями.

Тема 2. Форми, види і роль кредиту. [10, с. 16-30], [11, с. 140-154], [12, с. 209-218]

Критерії класифікації кредиту. Види кредиту. Банківський кредит як переважний вид кредиту.

- форми кредиту;
- переваги та недоліки форм кредиту;
- класифікаційні ознаки форм кредиту;
- загальна характеристика основних видів кредиту;
- класифікаційні ознаки та види банківських кредитів;
- комерційний кредит;
- споживчий кредит;
- державний кредит;
- міжнародний кредит.
- принципи банківського кредитування;
- взаємозв'язок форм та видів кредиту;
- вексельний кредит;
- лізинговий кредит;
- іпотечний кредит;
- факторинг;
- форфейтинг

Тема 3. Теоретичні засади проценту. [10, с. 32-45], [11, с. 154-158], [12, с. 219-27]

Теорії процента. Процент за кредит. Класифікаційні ознаки та види процентних ставок.

- реальна (класична) теорія процента;
- неокласична теорія процента;
- кейнсіанська теорія процента.
- суть проценту за кредит;
- види проценту за кредит;
- економічні межі руху та фактори зміни ставки проценту;
- роль процента за кредит
- класифікація процентних ставок;

- фактори що впливають на розмір проценту ставок;
- чинники впливу на процентну ставку;
- процент в умовах інфляції;
- сучасний стан формування процентних ставок

Тема 4. Фінансове посередництво. [10, с. 48-73], [11, с. 167-177], [12, с. 243-254]

Сучасна кредитна система та її структура. Сучасні види (СКФІ) та їх операції. Договірні небанківські фінансово-кредитні установи. Інвестиційні небанківські фінансово-кредитні установи.

- структура кредитної системи та її елементи;
- спеціалізовані кредитно-фінансові інститути;
- економічна суть і функції (СКФУ);
- види СКФІ;
- механізм функціонування провідних видів (СКФУ);
- особливості та напрямки діяльності;
- нецінова конкуренція між (СКФУ)
- механізм діяльності страхових компаній;
- пенсійні фонди та їх діяльність;
- види пенсійних фондів та їх особливості;
- лізингові компанії;
- факторингові компанії;
- ломбарди.
- інвестиційні компанії та їх діяльність;
- фінансові компанії;
- кредитні спілки;
- характерні ознаки і функції міжбанківських об'єднань.

Тема 5. Теоретичні засади діяльності комерційних банків. [10, с. 104-143], [11, с.177-195], [12, с. 288-315]

Види комерційних банків. Правове регулювання створення та ліцензування комерційних банків. Організаційна структура та органи управління комерційними банками.

- сутність організації та функції банківської системи;
- сутність банку та основні принципи його діяльності;
- поняття банківського продукту та ознаки його класифікації.
- класифікація комерційних банків;
- організаційно-правова форма господарювання;
- функціональна спеціалізація банків;
- міжбанківські об'єднання.
- порядок державної реєстрації комерційних банків;
- ліцензування комерційних банків;
- документарне оформлення ліцензування комерційних банків
- структура виконавчих органів комерційного банку;
- функціональні підрозділи комерційного банку;
- характеристика функціональних підрозділів комерційного банку;
- фінансові результати діяльності комерційного банку;
- цілі та інструменти державного регулювання банківської діяльності.

Тема 6. Центральний банк і системі монетарного та банківського управління. [10, с. 76-101], [11, с. 221-254], [12, с. 264-282]

Історія створення і сутність центрального банку. Статус та функції центрального банку. Історія становлення НБУ. Правові основи діяльності НБУ.

- передумови виникнення центрального банку;

- типологія центрального банку в епоху золотого стандарту;
- центральний банк і монетарна політика в кейнсіанському аспекті;
- сутність центрального банку з позиції монетаризму
- статус і форми організації комерційного банку;
- принцип незалежності центрального банку;
- функції центрального банку.
- причини і значення створення НБУ;
- роль НБУ в організації грошової системи;
- основні етапи формування грошово-кредитної політики НБУ;
- правовий статус НБУ та його еволюція;
- взаємозв'язок операцій й функцій НБУ;
- регіональна і функціональна побудова НБУ;
- управління НБУ.

Тема 7. Валютний ринок і валютні системи. [9, с. 165-190], [29, с. 78-106], [12, с. 154-181]

Валютні відносини та валютні системи. Валютні системи.

- поняття валюти;
- призначення та сфера використання валюти;
- суть та види валютних відносин;
- валютний курс та конвертованість валют;
- валютний ринок: суть та основні функції
- валютне регулювання;
- види валютних систем України;
- розвиток валютної системи України;
- еволюція світової валютної системи;
- характеристика сучасної світової валютної системи.

Тема 8. Міжнародні фінансово – кредитні установи та їх співробітництво з Україною. [10, с. 147-172], [11, с. 281-291], [12, с. 323-345]

Характеристика сучасної світової валютної системи. Світовий банк та його особливості. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР).

- міжнародний валютний фонд;
- види кредитів МВФ;
- спеціальні механізми фінансування додаткових резервів;
- механізм компенсаційного кредитування.
- група світового банку та її склад;
- структура управління світовим банком;
- види кредитів світового банку.
- створення та напрямки діяльності;
- функції (ЄБРР);
- організаційно-функціональна структура управління;
- Європейський центральний банк (ЄЦБ);
- Структура та функції (ЄЦБ)

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	с.р.		лекц	прак	с.р.
Модуль 1.								
Змістовий модуль 1. Гроші та грошовий обіг								
Тема 1. Сутність і функції грошей. Роль грошей у ринковій економіці	7	1	1	5	7	1	-	6
Тема 2. Теорія грошей	5	1	1	3	5	-	-	5
Тема 3. Грошовий обіг і грошові потоки	7	1	1	5	7	-	1	6
Тема 4. Грошовий ринок	7	1	1	5	7	1	-	6
Тема 5. Грошові системи	7	1	1	5	7	-	-	7
Тема 6. Інфляція та грошові реформи	7	1	1	5	7	-	1	6
Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	5	1	1	3	5	-	-	5
Разом по змістовому модулю 1	45	7	7	31	45	2	2	41
Змістовий модуль 2. Кредит у ринковій економіці								
Тема 1. Сутність і функції кредиту	6	1	1	4	6	1	1	4
Тема 2. Форми, види і роль кредиту	5	1	1	3	5	-	-	5
Тема 3. Теоретичні засади проценту	5	1	1	3	5	-	-	5
Тема 4. Фінансове посередництво	5	1	1	3	5	1	1	3
Тема 5. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	6	1	1	4	6	-	-	6
Тема 6. Центральний банк в системі монетарного та банківського управління	6	1	1	4	6	-	-	6
Тема 7. Валютний ринок і валютні системи	6	1	1	4	6	-	-	6
Тема 8. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	6	1	1	4	6	-	-	6
Разом по модулю 2	45	8	8	29	45	2	2	41
Усього годин	90	15	15	60	90	4	4	82

Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
Модуль 1.			
Змістовий модуль 1			
1.	Тема 1. Сутність і функції грошей. Роль грошей у ринковій економіці	1	-
2.	Тема 2. Теорія грошей	1	-
3.	Тема 3. Грошовий обіг і грошові потоки	1	1
4.	Тема 4. Грошовий ринок	1	-
5.	Тема 5. Грошові системи	1	-
6.	Тема 6. Інфляція та грошові реформи	1	1
7.	Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	1	-
Змістовий модуль 2.			
1.	Тема 1. Сутність і функції кредиту	1	1
2.	Тема 2. Форми, види і роль кредиту	1	-
3.	Тема 3. Теоретичні засади проценту	1	-
4.	Тема 4. Фінансове посередництво	1	1
5.	Тема 5. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	1	-
6.	Тема 6. Центральний банк в системі монетарного та банківського управління	1	-
7.	Тема 7. Валютний ринок і валютні системи	1	-
8.	Тема 8. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	1	-
	<i>Разом:</i>	<i>15</i>	<i>4</i>

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – **0,5 год/1 год. занять (0,5 година на 1 лекцію);**
- підготовка до практичних занять – **1-2 год/1 заняття;**
- написання рефератів, домашньої контрольної роботи, аналіз проблемних ситуацій (обсяг однієї роботи 10-15 аркушів А4) – **мінімум 15 годин на 1 роботу;**
- підготовка до контрольних заходів – **(15-30) год. на 1 захід.**

№ п/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
	Підготовка до лекцій	5	8
	Підготовка до практичних занять	5	14
	Підготовка до реферату, аналізу проблемних ситуацій / домашньої контрольної роботи	10	20
	Підготовка до екзамену	40	40
	<i>Всього:</i>	<i>60</i>	<i>82</i>

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

- для всіх видів занять: робота з літературою, пояснення, дискусія, демонстрування;
- для лекційних занять: лекція, ілюстрування;
- для практичних та семінарських занять: практична робота, методи контролю і самоконтролю, фронтальне опитування, контрольні роботи, контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Засобами діагностики і методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- поточний модульний контроль (денна форма);
- контрольна робота (заочна форма);
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю, модульного контролю і оцінки екзамену. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 90 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Кількість балів	Критерії оцінювання під час поточного контролю (практичні заняття)
5	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам.
3-4	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам.
2	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент наводить потрібні формули. Розв'язує задачу користуючись алгоритмом. Складений звіт містить неточності у висновках та помилки
1	Студент складає скорочену умову задачі, робить обчислення лише за готовою формулою.
0	Студент не розв'язує задачі
	Реферати, аналіз проблемних ситуацій
5	Чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу; переконливість аргументації; високий рівень обґрунтованості рекомендацій та пропозицій.
4	Подача матеріалу дослідження в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки в аналізі та узагальненні існуючих результатів

3	Недостатній рівень обґрунтування вибраного напрямлення досліджень, методів розв'язку задачі та їх порівняльні оцінки;
2	Презентація матеріалу має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не виконав поставленого завдання дослідження
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 75 балів (15 робіт по 5 балів).</i>	

Критерії оцінювання практичної роботи (заочна форма)

Кількість балів	Критерії оцінювання контрольної роботи	
	Теоретичне питання	Практичне завдання (задача)
9	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.	Практичне завдання виконано правильно, без зауважень
7-8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.	Практичне завдання виконано повністю, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
3-6	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.	Практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці
1-2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.	Практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Здобувач не дає відповіді.	Практичне завдання не виконано
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 90 балів (10 робіт по 10 балів).</i>		

Поточний модульний контроль (тестування)

Кількість балів		Критерії оцінювання
ПМК1	ПМК2	
7-8	7	Робота виконана самостійно. Відповіді на питання правильні, повні, інформативні, містять аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки.
6	6	У роботі відповіді в цілому правильні, достатньо повні, логічні; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
5	5	У роботі відповіді частково правильні, містять неточності, недостатньо обґрунтовані.
4	4	У роботі відповіді мають суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовується невірна термінологія.
0	0	Робота не виконана

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних завдань, реферат, аналіз проблемних ситуацій	15x5 балів = 75 балів	
Поточний модульний контроль 1	8 балів	
Поточний модульний контроль 2	7 балів	
Контрольна робота		10x9 балів = 90
Всього	90	90

Оцінювання відповідей на екзамені

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Студент повністю володіє навчальним матеріалом по дисципліні, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних відповідей на теоретичні питання та письмових відповідей на питання практичного вмісту. Завдання, які виносяться на екзамен виконані без помилок.
8	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано викладає його під час усних відповідей, здебільшого розкриває зміст практичних завдань. Правильно виконав більшість завдань.
6	Загалом студент володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних відповідей та письмового завдання. Допускає окремі неточності та помилки.
5	Студент недостатньо володіє навчальним матеріалом. Не в змозі викласти зміст більшості питань екзаменаційного білета під час усних відповідей. Допускає при цьому суттєві помилки. Правильно виконав одне завдання.
0	Студент не з'явився на екзамен.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
ЗМ1	Тема 1	Практичне заняття	5	Практичне заняття	9
	Тема 2	Практичне заняття	5	Практичне заняття	9
	Тема 3	Практичне заняття	5	Практичне заняття	
	Тема 4	Практичне заняття	5	Практичне заняття	9
	Тема 5	Практичне заняття	5	Практичне заняття	9
	Тема 6	Практичне заняття	5	Практичне заняття	9
	Тема 7	Практичне заняття	5		
	ПМК1	Тест	8	Контрольна робота	
ЗМ2	Тема 1	Практичне заняття	5	Практичне заняття	9
	Тема 2	Практичне заняття	5	Практичне заняття	9
	Тема 3	Практичне заняття	5	Практичне заняття	
	Тема 4	Практичне заняття	5	Практичне заняття	9
	Тема 5	Практичне заняття	5	Практичне заняття	9
	Тема 6	Практичне заняття	5	Практичне заняття	
	Тема 7	Практичне заняття	5	Практичне заняття	9
	Тема 8	Практичне заняття	5	Практичне заняття	
	ПМК2	Тест	7		
Підсумковий контроль		Екзамен	10	Екзамен	10

Штрафні та заохочувальні бали

- відсутність на заняттях без поважної причини1 бал.
- несвоєчасне виконання практичного завдання1 бал.

- несвоєчасний захист практичного завдання..... 1 бал.
- підготовка реферату з теми модуля + 2 бал.
- участь у науковій роботі + 10 балів.
-

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

У якості наочного матеріалу під час лекційних та практичних робіт використовуються ілюстраційний матеріал до лекційних занять; методичний матеріал до виконання практичних занять; мультимедіа-, проекційну апаратуру (проектори, екрани тощо); бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

В умовах дистанційного навчання студенти використовують інформацію за допомогою Moodle, Google Classroom.

Для поглибленого вивчення дисципліни «Гроші і кредит» з приведеної тематики рекомендується систематичне опрацювання фахових журналів: «Вісник НБУ», «Економіст», «Фінанси України», «Банківська справа», «Економіка України». Для ознайомлення з новітніми фінансовими технологіями рекомендуються спільні проекти з фінансово-кредитними установами, екскурсії до комерційних банків, страхових компаній та ін..

З метою роз'яснення найбільш складних питань дисципліни та підвищення якості виконання практичних робіт проводяться групові та індивідуальні консультації за розкладом кафедри.

10. Рекомендовані джерела інформації

Законодавчо – нормативні документи

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Голос України* від 13.07.1996, № 128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р.. *Голос України* від 23.01.2001, № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
3. Про обіг векселів в Україні: Закон України № 2374-III від 05.04.2001р. *Урядовий кур'єр* від 04.05.2001 № 78. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text>
4. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. *Голос України* від 21.11.1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
5. Про Національний банк України: Закон України № 679-XIV від 20.05.1999р.. *Голос України* від 22.06.1999. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
6. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. №959-XII. *Голос України* від 12.06.1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
7. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

Примітка: законодавчі документи в останній редакції можна отримати на сайті www.rada.gov.ua

Основна література

8. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика : навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/18959>

9. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 1 І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жилякова, О. П. Близнюк. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2019. 194 с https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10389/1/Money_and_credit_NP_Ch1_2018.pdf f

- 10. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за

спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 2. Кредит. / І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жиликова, О. П. Близнюк. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2019. 186 с.

[https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10420/1/Shevchuk Money and credit NP Ch 2 2019.PDF](https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10420/1/Shevchuk%20Money%20and%20credit%20NP%20Ch%202%202019.PDF)

11. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
https://eprints.uaeu.edu.ua/id/eprint/8419/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%93%D1%80%D0%BE%D1%88%D1%96%20%D1%96%20%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA_%D0%9D%D0%92.pdf

12. Коваленко Д. І. Гроші і кредит: теорія і практика: навч. посібник. К.: Каравела, 2023. 360с.

Додаткова література

13. Рудь І. Ю. Гроші та кредит : Опорний конспект лекцій для студентів змішаної форми навчання галузь знань 07 Управління та адміністрування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Миколаїв : видавець Румянцев Г. В., 2023. 127 с.

14. Рудь І.Ю. Практикум з дисципліни "Гроші та кредит" для студентів освітнього рівня "бакалавр". Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2020. 110 с. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/252>

15. Рудь І.Ю., Д, Дорохов В.М. Аналіз грошових потоків у системі управління підприємством. *Збірник наукових праць Економічний простір*. 2024. № 194. С.30-35. <https://doi.org/10.30838/EP.194.30-35>

16. Рудь І.Ю., Лазаренко В.О., Новак К.С. Аналіз грошового ринку України. Електронний науково-практичний журнал Інфраструктура ринку. 2020. № 40. С.392-396. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/40-2020>

17. Рудь І.Ю., Портненко О.С. Управління грошовими потоками на підприємстві під час Covid-19. Електронний фаховий науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». 2021. № 54. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/54-2021>

18. Адамик Б.П. Національний банк і грошово-кредитна політика: Навчальний посібник. Тернопіль: 3-вид. Карт – бланш, 2019. 356 с.

19. Глущенко С. В. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти : підруч. Для студ. вищ. нвч. закл. Київ : НаУКМА, 2018. 64 с.

20. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.

21. Карась П.М., Приходько Н.В. Банківська система. Навчальний посібник. Херсон: Олді-плюс. 2015. 292с.

22. Коваленко В. В. Центральний банк і грошово-кредитна політик: навч. метод. посіб / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина. Суми: ДВНЗ УАБСНБУ. 2-вид. 2019. 138 с.

23. Стечишин Т. Б., Малахова О. Л. Банківська справа: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 403 с.

24. Фрідмен Мілтон, Капіталізм і свобода / Мілтон Фрідмен; пер. с англ. – К.: Дух і Літера, 2010. 320 с.

25. Davis E. Comparing Early Warning Systems for Banking Crises / E. Davis, D. Karim // Journal of Financial Stability. 2012. No 4. P. 89–120.

Інформаційні ресурси інтернету

26. <http://zakon.rada.gov.ua/laws>

27. <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>

28. <http://www.minfin.gov.ua/>

29. <http://www.me.gov.ua/>

30. <http://www.nssmc.gov.ua/forum/index.php>

Питання для модульного контролю

Модуль 1. Гроші та грошовий обіг

1. Роль грошей у ринковій економіці.
2. Суть грошей. Гроші як гроші й гроші як капітал.
3. Гроші як засіб обігу і засіб платежу.
4. Функція грошей як міри вартості.
5. Функція грошей як засобу нагромадження.
6. Походження і суть грошей. Портфельний підхід до визначення суті грошей.
7. Вартість грошей. Форми прояву вартості грошей.
8. Форми грошей та їх еволюція.
9. Походження грошей. Роль держави у творенні грошей.
10. Вклад Дж. М. Кейнса в розвиток теорії грошей.
11. Сучасний монетаризм .
12. Класична кількісна теорія грошей, характеристика її постулатів.
13. Неокласичний варіант кількісної теорії грошей.
14. Характеристика основних теорій грошей.
15. Потоки грошового обороту, їх взаємозв'язок.
16. Порядок балансування грошових потоків в грошовому обороті.
17. Грошовий оборот та його структура.
18. Характеристика сучасних засобів платежу, які обслуговують грошовий оборот.
19. Маса грошей, що обслуговує грошовий оборот.
20. Кількісна характеристика грошової маси. Проблема монетизації ВВП. Ефект витіснення інвестицій.
21. Основні типи грошових систем.
22. Закон кількості грошей, необхідних для обороту.
23. Грошова маса і грошові агрегати. Сеньйораж та монетизація бюджетного дефіциту.
24. Маса грошей, її склад та фактори зміни обсягу і структури.
25. Швидкість обігу грошової одиниці: суть, порядок визначення та фактори, що на неї впливають.
26. Швидкість обігу грошової одиниці: суть, порядок визначення, фактори впливу та роль в макроекономічній стабілізації.
27. Механізм поповнення грошей в обороті. Роль комерційних банків у цьому процесі.
28. Попит на грошовому ринку. Еластичність попиту на гроші.
29. Пропозиція грошей.
30. Грошовий мультиплікатор та грошова база.
31. Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку.
32. Суть і структура грошового ринку.
33. Грошово-кредитна та фіскально-бюджетна політика в системі державного регулювання грошової сфери.
34. Суть, цілі та інструменти грошово-кредитної політики.
35. Системи паперово - грошового та кредитного обігу.
36. Основні типи грошових систем.
37. Створення та розвиток грошової системи України.
38. Грошово-кредитна політика та її інструменти.
39. Державне регулювання грошової сфери. Інструменти грошово-кредитної політики.
40. Грошові реформи, їх цілі та види.
41. Суть та основні елементи грошових систем.

42. Еволюція кредитних грошей. Різновиди сучасних кредитних грошей. Роль держави у творенні кредитних грошей.
43. Суть, закономірності розвитку та наслідки інфляції.
44. Суть, форми прояву, причини та наслідки інфляції.
45. Інфляція та її види.

Модуль 2. Кредит у ринковій економіці.

1. Державне регулювання грошової сфери: завдання, методи та механізм.
2. Характеристика державного кредиту: суть, суб'єкти, значення, стан та перспективи розвитку в Україні.
3. Характеристика комерційного кредиту: суть, суб'єкти, значення, стан та перспективи розвитку в Україні.
4. Характеристика споживчого кредиту: суть, суб'єкти, значення, стан та перспективи розвитку в Україні.
5. Необхідність кредиту в ринковій економіці.
6. Суть та еволюція кредиту. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин.
7. Функції і роль кредиту в ринковій економіці.
8. Форми та види кредиту в ринковій економіці.
9. Характеристика банківського кредиту.
10. Процент за кредит, його суть, фактори зміни та роль. Норма процента.
11. Банківська система: структура, принципи побудови, функції.
12. Центральні банки, їх походження, призначення та функції та статус.
13. Основні напрями діяльності центрального банку.
14. Інструменти грошово-кредитної політики Національного банку України.
15. Поняття банку та банківської системи.
16. Небанківські фінансово-кредитні інститути та їх значення в економіці.
17. Стійкість комерційних банків та механізм її забезпечення.
18. Сутність призначення та види фінансового посередництва.
19. Кредитна система. Характеристика складових кредитної системи.
20. Банківська система України та особливості її формування.
21. Становлення та розвиток банківської системи України.
22. Поняття кредитної системи. Характеристика кредитної системи України.
23. Поняття банку. Види банків у ринковій економіці,
24. Пасивні операції комерційних банків.
25. Активні операції комерційних банків.
26. Розрахунково – касове обслуговування клієнтів.
27. Особливості становлення і розвитку комерційних банків в Україні.
28. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні.
29. Світовий банк. Походження, структура, функції.
30. Регіональні міжнародні кредитно - фінансові інституції.
31. Європейський банк реконструкції та розвитку, структура, функції.
32. Банк міжнародних розрахунків, структура, функції.
33. Сутність і основні функції небанківських кредитних установ.
34. Інвестиційні компанії і фонди.
35. Довірчі товариства як форма небанківських кредитних установ.
36. Пенсійні фонди.
37. Кредитні спілки у системі парабанків.
38. Страхові компанії та ломбарди.
39. Валютний курс та фактори, що на нього впливають.
40. Конвертованість валюти.
41. Валютна система. Види валютних систем.

- 42. Валютний ринок.
- 43. Валютний курс: суть, види та фактори, що на нього впливають.
- 44. Поняття валюти, її види, призначення та сфера використання.

Автор, доцентка кафедри фінансів
і бухгалтерського обліку, к.е.н.

 Інна РУДЬ